

Riksantikvarieämbetet och
Statens historiska museer
Ink. 1992-02-25
Dnr. *Till* 613/92

Byggnadsminnesförklaring av fastigheten Priorn 7, S:t
Drottensgatan 10 i Visby

Byggnadsminnesförklaringen av ovan angivna fastighet skall omfatta det medeltida huset (hus A) jämte tre hus i skiftesverkskonstruktion (hus B, C och D), medeltida brunn samt den tillhörande tomten inom fastigheten Priorn 7, S:t Drottensgatan 10 i Visby. Byggnadskropparnas beteckningar och belägenhet inom fastigheten framgår av bifogade karta. Byggnadsminnesförklaringen skall gälla exteriörerna på husen A, B, C och D, interiören på hus A i den utsträckning som framgår av skyddsföreskrifterna samt den medeltida brunnen.

Länsstyrelsen i
Gotlands län
1992-02-14

Överklagande har ej
skett inom föreskriven
tid.
Christina Söderberg
Christina Söderberg
Registrator

Hus A i Priorn 7 består av två sammanbyggda medeltida stenhus bevarade i full höjd med kortsidorna utmed S:t Drottensgatan. De två huskropparna har redan under medeltiden varit förenade över en portgång. Över denna sitter en inskriftsförsedd vapenplatta som syftar på den holländska släkten van dem Berghe, känd i Visby under 1400-talet. Huset har exteriört en väl bevarad kalknings- och putslagerföljd från medeltiden. Huset har en envånings källare med ett stickbågit tunnvalv och medeltida virken i taket, tre våningsplan inrymmande bostadsutrymmen samt en vind med medeltida takstolskonstruktion. Taket är täckt med enkupigt tegel på en yngre tät bördning och en ursprunglig vindflöjel med rekonstruerad flöjelstång pryder NV gavelspetsen. Huset innehåller flera rum med golv, takpaneler, panelade bröstningar, dörrar med beslag m m från 1700-talet, liksom bjälkar, rester av akantusmålade takpaneler, dekorerad sandstensspis m m från 1600-talet.

Fasadernas och takets utseende präglas av den ombyggnad som skett ca 1797 då man bytt äldre blyspröjsade fönster mot nuvarande storrutiga. Från denna tid härrör även entréporten med överljusfönster, ursprungliga beslag och låsanordningar. Hus A genomgick hösten 1989 restaurering vad avser fasader, tak och plåtarbeten, delvis med stöd av byggnadsvårdsmedel i form av bidrag. I samband med denna restaurering har på uppdrag av läns museet Gotlands Fornsal en byggnadsarkeologisk dokumentation företagits av RAGU (riksantikvarieämbetets gotlandsundersökningar).

Hus B utgörs av ett envånings bulhus vars byggnadsår dendrokronologiskt faststälts till 1760-talet. Huset är till

1992-01-15

221-295-90

sin exteriör väsentligen oförändrat med undantag av ett senare brutet plåttak. Huset bör ha utgjort bostad för tjänstefolk eller undantagsstuga. Interiören är förändrad.

Hus C utgörs av ett envånings bulhus vars byggnadsår dendrokronologiskt faststälts till 1719. Huset är år 1761 belagt som stall. Huset är mycket medfaret. Det på en teckning från ca 1850 belagda branta sadeltaket med falbrädor har ersatts av ett lägre pulpettak täckt med plåt. Interiören är förändrad.

Hus D utgörs av ett envånings bulhus vars byggnadsår dendrokronologiskt faststälts till 1790-talet. Huset är i äldre tid belagt som ladugård. Dess exteriör har genomgått restaureringsåtgärder för återställandet av det ursprungliga utseendet. Takets utformning förefaller ursprunglig men det har i senare tid täckts med plåt. Interiören är förändrad.

På gårdsplanen framför hus D finns en ännu vattenförande stensatt medeltida brunn.

Fastigheten utgör idag en stadsgård med alla uthus och ekonomibyggnader i behåll.

Eftersom hus A vad avser såväl exteriören som stora delar av interiören liksom husen B, C, D och E vad avser exteriören, jämte den medeltida brunnen, bevarar egenarten hos gången tids byggnadsskick och utgör en välbevarad stadsgård och byggnaderna jämte brunnen med hänsyn därtill är att anses som synnerligen märkliga, förklarar länsstyrelsen med stöd av 3 kap 1 § första stycket lag (1988:950) om kulturminnen m m dessa för byggnadsminnen.

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter:

1. De medeltida huskropparna utgörande hus A får inte rivas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.
2. Vid åtgärder på taket av hus A måste beaktas att vid byte av taktegel skall ersättningsteglen vara av samma typ och utseende som de nu befintliga. Plåtarbeten som fotrännor skall vid reparation eller byte utföras lika de nu befintliga med hänsyn tagen till mått, plåtstorlekar och utformning i övrigt. Detsamma gäller stupören och stupöräsfästena liksom fönsterbleck.
3. Vid åtgärder på de putsade fasaderna av hus A måste beaktas att befintlig putsstruktur och underliggande äldre putsskikt möjliga att bevara bibehållas och att reparation av fasadputs endast sker med rent kalkbruk.

Entréporten från ca 1797 med ursprungligt överljusfönster, ursprungliga beslag, gångjärn, lås och låsbom i järn får icke förändras.

1992-01-15

221-295-90

Vid reparation och underhåll av fönster skall iakttas att de enkla fönstren med lösa innerbågar icke får bytas till kopplade fönster. Fönsterbeslag, gångjärn, haspar och regler får icke utbytas till sådana av yngre typ. Vid byte av fönsterglas skall handblåst glas användas.

Fönstersnickerierna och entréporten får endast ommålas med ren linoljefärg i enlighet med av riksantikvarieämbetet publicerade instruktioner för sådan ommålning.

Vid underhåll av järnluckorna i SO-gaveln skall dessa tjärbrännas.

4. I interiören av hus A får inte göras ingrepp i eller ändring av bärande konstruktioner, flyttning av skorstenar eller förändring av rumsindelningen i bostads- våningarna.
5. I interiören av hus A får inte panelade bröstningar, handhyvlade takpaneler, dörrar eller byggnadsdetaljer i övrigt från 1600- och 1700-talet borttagas eller förändras. Den öppna spisen i sandsten från 1615 liksom befintliga kakelugnar skyddas på samma sätt.
6. Hus B får inte rivas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras, än att taket må ersättas med ett rakspetsigt sadeltak täckt av falbrädor eller 1700-tals enkupiga taktegel, som det ursprungligen haft. Fönstersnickerier och beslag är skyddade på samma sätt som på hus A.
7. Hus C får inte rivas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras, än att skadade väggpartier må ersättas med bulor av lika utformning samt att taket bör ersättas med ett rakspetsigt sadeltak täckt av falbrädor, som det ursprungliga haft.
8. Hus D får inte rivas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras, än att det må omläggas med falbrädor som det ursprungligen haft samt byte av moderna dörrar till dörrar av gammal typ.
9. Den medeltida brunnen får icke raseras, igenfyllas eller förvanskas.
10. Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar eller att resultatet av gjorda byggnadsvårdande åtgärder förändras.

Länsantikvarien lämnar råd och anvisningar om vård och underhåll. Inför underhållsåtgärder på tak och fasader på hus A skall tagas del av den av RAGU på uppdrag av läns- museet Gotlands Fornsal upprättade dokumentationen hös-

1992-01-15

221-295-90

ten 1989.

Om ändring av byggnadsminnet i strid mot meddelade skydds-föreskrifter anses nödvändig av särskilda skäl, får länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § lag om kulturminnen m m meddela tillstånd härtill.

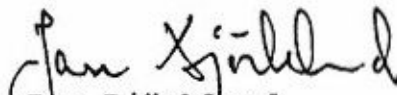
Beslut enligt 3 kap 1 § samma lag skall tillämpas utan hinder av att ev talan förs mot beslutet.

Beslut av länsstyrelsen kan överklagas hos kammarrätten, se bilaga formulär B.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen 1991-12-09. I beslutet har deltagit tf landshövdingen Jan Björklund jämte ledamöterna Gunhild Bolander, Erik Carlsson, Torsten Frölich, Torsten Gustafsson, Bertil Jakobson, Ingvar Kolmodin, Harriet Lihnell, Henry Lindkvist, Barbro Nilsson, Ulla Pettersson och Ingibjörg Sigurdsdottir samt tfj suppleanterna Yngve Friberg och Claes-Göran Larsson.

Beslutet fattades med förbehållet att erforderlig dokumentation för fastigheten skulle inkomma till länsstyrelsen, vilket delegerades till länsantikvarien att bevaka. Dokumentationen inkom 1992-01-14.

I den slutliga handläggningen har även deltagit förste länsassessorn Nils Strehlenert och länsantikvarien Marita Jonsson, föredragande.

Jan Björklund

Marita Jonsson

Kopia
RAÄ
Byggnadsnämnden
Gotlands Fornsal
Kulturnämnden

Kopia av lagakraftvunnet beslut
RAÄ
Inskrivningsmyndigheten
Fastighetsregistermyndigheten
Gotlands Fornsal
Planenheten
Länsantikvarien

